

TIL- MILLATNING SOFLIGIDIR**Maxmadazimova Nurxon Fayzullaevna****Toshkent viloyati Oqqo'rg'on tumani****XTB tasarrufidagi 9-umumtalim maktabining****ona tili va adabiyot o'qituvchisi**

Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov ta'kidlaganlaridek, «o'zlikni anglash, milliy ong va tafakkurning ifodasi, avlodlar o'rtasidagi ruhiy-ma'naviy bog'liqlik til orqali namoyon bo'ladi. Jamiki ezgu fazilatlar inson qalbiga, avvalo, ona allasi, ona tilining betakror jozibasi bilan singadi. Ona tili-bu millatning ruhidir»

Buyuk ma'rifatparvar bobomiz Abdulla Avloniyning so'zlari bilan aytganda, «Har bir millatning dunyoda borlig'ini ko'rsatadurgon oynai hayoti til va adabiyotdur. Milliy tilni yo'qotmak millatning ruhini yo'qotmakdur.»

Mustaqilligimiz arafasida birinchi Prezidentimizning sa'y-harakati bilan o'zbek tiliga davlat tili maqomi berish masalasi o'rtaga tashlandi. Shu munosabat bilan birinchi Prezidentimiz rahnamoligida bu borada har tomonlama o'ylab, mulohaza qilib, barcha siyosiy va ijtimoiy guruhlarining talablarini qondiradigan, eng muhimi, xalqimiz va Vatanimiz manfaatlariga javob beradigan yagona to'g'ri yo'l topishga erishdik.

Avvalo, respublika Oliy kengashi qoshida davlat tili bo'yicha taniqli olimlar, ijodkor ziyolilar, jurnalistlar va jamoatchilik vakillaridan iborat maxsus komissiya tashkil qilindi. Komissiya a'zolari aholining turli ijtimoiy qatlamlari, siyosiy guruhlar, barcha millat va elat vakillari tomonidan bildirilgan fikr –mulohazalarni atroflicha o'rganib, respublika rahbariyati va keng jamoatchilikka axborot berib bordi.

Ana shunday ishchanlik ruhida Oliy Kengash sessiyasida taqdim etiladigan loyihaning har bir moddasi bo'yicha har taraflama fikr almashuv, baxs va munozaralar tashkil etiladi.

Nihoyat, 1989- yilning 19- oktabr kuni bu o'ta muhim masala Oliy Kengash sessiyasi muhokamasiga qo'yildi. Shunday qilib, qariyb bir yarim asrlik qaramlikdan so'ng mamlakatimizda o'zbek tili davlat deb e'lon qilindi. Xalqimizning muqaddas qadryatlaridan biri bo'lmish ona tilimiz o'zining qonuniy maqomi va himoyasiga ega bo'ldi.

Bu Vatanimiz tarixida tom ma'nodagi buyuk voqea edi.

Qabul qilingan qonunga davlat tili bilan birga yurtimizdagi barcha millat va elatlarning tillarini rivojlantirish, davlat yo'li bilan himoya qilish, tili, dini va millatidan qa'iy nazar, har bir fuqoroning o'z ona tilida ta'lim, axborot, kerakli ma'lumot olish kabi huquqlarini kafolatlash masalalari aniq belgilab qo'yilgani e'tiborga molikdir.

1992- yil 7 - dekabrda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida davlat tilining maqomi huquqiy jihatdan aniq belgilanib, mustahkamlab qo'yildi. Shu tariqa o'zbek tili mustaqil davlatimizning bayrog'i, gerbi, mathiyasi, Konstitutsiyasi qatorida turadigan, qonun yo'li bilan himoya qilinadigan muqaddas timsollaridan biriga aylandi.

Til bayroq va tug kabi mustaqil davlatning ramzidir, tilning ravnaqi davlat rivoji hamda uning istiqboli bilan chambarchas bog'liqdir. Ming shukrki, bugun yurt ozod, Vatanimiz mustaqil. Oldimizda hech qanday gayriilmiy cheklovu majburiyatlar yo'q. Birinchi prezidentimiz tashabbusi va xalqimiz xohishi bilan qabul qilingan Davlat tili haqidagi qonun ham amalda.

Til millatlarning tengi yo'q boyligi, madaniyat va ma'naviyat kòzgusidir. Millat mavjud ekan, uning òziga xos milliy tili bor. Kishi òz fikrini ona tilida, òz sòzlari bilan bayon qiladi. Inson kalomi, uning donoligi, aql- zakovati yoxud aqli tanqisligi, fikran qashshoqligi, qalbi nopokligi - dilda borini namoyon etadi. Uluğ mutafakkir Nosir Xusrav aytganidek:

Sòzdir inson aqlin dalili

Siri ochilur, sòzlagach tili.

Dono xalqimiz tilga, ogizdan chiqadigan har bir soʻz va iboraga e'tibor berishga, avval obdon oʻylab, keyin ehtiyotkorlik bilan soʻzlashga da'vat etadi. Shu jihatdan Hofiz Sherozning " Aql- u idrok- u adolat birla soʻz ayt doimo, barcha ma'no bõlsa jam, song et bayon nomuddat",- purma'no soʻzlari gʻoyat ibratlidir. Istiqlol yillarida davlat tilining hayotimizdagi oʻrni va ta'sirini kuchaytirish, uni tom ma'nodagi milliy qadriyatga aylantirish yo'lida ilgari tasavvur ham qilib bo'lmaydigan ulkan ishlar amalga oshirildi.

O'tgan davr mobaynida o'zbek tilining qo'llanilish doirasi nihoyatda kengaygani, uni ilmiy asosda rivojlantirishga qaratilgan tadqiqotlar, tilimizning o'ziga xos xususiyatlariga bag'ishlangan ilmiy va ommabop kitoblar, o'quv qo'llanmalari, yangi- yangi lug'atlar ko'plab chop etilayotgani fikrimizning isbotidir.

Eng muhimi, o'zbek tiliga davlat tili maqomi berilganligi haqidagi qonun qabul qilingan 21 - oktabr mamlakatimizda Til bayrami kuni deb e'lon qilindi. Respublikamizning barcha ta'lim maskanlarida Til bayramini o'tkazish kata shodiyona bilan o'tkazilib kelmoqda.